

ΕΝΟΤΗΤΑ 2
ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΣ
Για το δημοτικό

Το σπίτι μου η Ευρώπη

2.1 Τι είναι η Ευρώπη;

Τι γνωρίζω για την Ευρώπη και τον τόπο που ζω

2.2 Είμαι στο σπίτι μου στην Ευρώπη (δημιουργία γεωφυσικού χάρτη

I) Οι χώρες της Ευρώπης

2.3 Είμαι στο σπίτι μου στην Ευρώπη (δημιουργία γεωφυσικού χάρτη

II) Ποτάμια, βουνά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά στην Ευρώπη

2.4 Οι ευρωπαίοι είναι διαφορετικοί και ίσοι

Τι έχουμε κοινό και τι όχι

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Βασική έννοια - "Ετερότητα και πλουραλισμός" (για το δημοτικό σχολείο)

Γενικές πληροφορίες για εκπαιδευτικούς: Ποιά στοιχεία της Ευρώπης συναντούν οι μαθητές στην καθημερινή ζωή;

Οι μαθητές του δημοτικού έχουν μια διαφορετική αντίληψη του χρόνου και των χωρικών σχέσεων από ότι οι ενήλικες. Ως εκ τούτου, όταν ασχολούμαστε με την Ευρώπη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι απαραίτητο να εντοπίζουμε τα κατάλληλα για την ηλικία των μαθητών σημεία για την ανάπτυξη διδακτικών έννοιών για την Ευρώπη. Οι έννοιες του χώρου και των σχέσεων διαφέρουν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι προηγούμενες γνώσεις των μαθητών, οι στάσεις και τα ενδιαφέροντά τους, καθώς και οι διαφορετικοί τρόποι συλλογής πληροφοριών, θα πρέπει να διερευνούνται από τον/την εκπαιδευτικό εκ των προτέρων. Πώς μπορούν οι μαθητές του δημοτικού να μάθουν για την Ευρώπη; Μην ξεχνάμε ένα βασικό θέμα της EDC/HRE σε σχέση με τη Ευρώπη: τι είναι η ευρωπαϊκή ταυτότητα; Η EDC/HRE δεν είναι εθνική έννοια. Είναι μια έννοια που ασχολείται με το ερώτημα του πώς συμβιώνουν οι άνθρωποι σε διαφορετικά πλαίσια: στο πλαίσιο της οικογένειας, της γειτονιάς, της τάξης, του σχολείου, της ευρύτερης περιοχής, της χώρας, της Ευρώπης.

Η σύγχρονη πραγματικότητα δείχνει ότι οι μαθητές μεγαλώνουν με μια διεθνή και, κατά συνέπεια, ευρωπαϊκή διάσταση στην καθημερινή τους ζωή. Οι μαθητές το βιώνουν αυτό στο επίπεδο της διεθνοποίησης, της πολυπολιτισμικότητας και της πολυγλωσσίας σε διάφορα πλαίσια:

- μέσα από τη συμβίωση με παιδιά διαφορετικών εθνικοτήτων και πολιτισμών (στον παιδικό σταθμό, στο σχολείο, στη γειτονιά)*
- μέσα από διεθνή προϊόντα*
- μέσα από ευρωπαϊκές και διεθνείς αναφορές σε μέσα που χρησιμοποιούνται από τους μαθητές (βιβλία, περιοδικά, τηλεόραση, CDs, διαδίκτυο, κλπ.)* και
- μέσα από τα ταξίδια.

Τα περισσότερα από αυτά τα θέματα θεωρούνται δεδομένα από μικρή ηλικία και γίνονται αντιληπτά από τους μαθητές ασυνείδητα. Για παράδειγμα, οι μαθητές δεν γνωρίζουν την προέλευση φαγητών όπως τα ζυμαρικά, η πίτσα και τα κρουασάν, καθώς δεν έχουν βιώσει την αργή διαδικασία ένταξης καταναλωτικών αγαθών στην Ευρώπη. Ταυτόχρονα, στερεότυπα και απλοποιημένες απόψεις διαφόρων τμημάτων της ηπείρου μας εμφανίζονται συνεχώς στα Μ.Μ.Ε. Για τους μαθητές, αυτά τα στερεότυπα μπορούν να αποτελέσουν προηγούμενη “γνώση” για την Ευρώπη και είναι κατά κάποιο τρόπο “εγκεκριμένα”. Στην πραγματικότητα, αυτές είναι μάλλον στάσεις ή υποκειμενικές πεποιθήσεις, παρά γνώση.

Συνεπώς, οι μαθητές του δημοτικού δεν μπορούν να θεωρηθούν *tabula rasa* αναφορικά με την Ευρώπη. Αυτό που μπορεί να προσθέσει η διδασκαλία για την Ευρώπη είναι η διάσταση της ταξινόμησης, συστηματοποίησης, επέκτασης και αντικειμενοποίησης οποιασδήποτε προγενέστερης γνώσης. Η διδασκαλία και η μάθηση θα πρέπει να στοχεύουν στον αναστοχασμό επί των στερεοτύπων, προκαταλήψεων και απόψεων, αλλά και στην ευαισθητοποίηση μιας πολυπολιτισμικής, πολύγλωσσης, ποικιλόμορφης και βασισμένης στην ισότητα ευρωπαϊκής κοινωνίας

Σε σύγκριση με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η διδασκαλία και η μάθηση για την Ευρώπη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση πρέπει να είναι εμπειρική και ενεργητική. Πρέπει να περιλαμβάνει μια προοδευτική προσέγγιση, η οποία κλίνει προς δύο διαστάσεις – την αντικειμενική/ουδέτερη και την ιδανική – και να χρησιμοποιεί συγκεκριμένα παραδείγματα από την καθημερινή ζωή των μαθητών. Γι' αυτή την ηλικία, η πραγματική επικοινωνία και η φιλία αποτελούν τις κεντρικές διδακτικές διαστάσεις για τη διδασκαλία και τη μάθηση. Αν η ομάδα περιλαμβάνει μετανάστες, αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αφόρμηση για τη διδασκαλία και τη μάθηση σχετικά με την Ευρώπη και τους ανθρώπους.

Σκοπός της εκπαίδευσης για τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη και τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η απόκτηση ικανοτήτων σε τρεις τομείς. Αυτή η ενότητα στοχεύει στα εξής:

Ικανότητα για ...		
... πολιτική ανάλυση και άσκηση κριτικής	... χρήση μεθόδων	... λήψη πολιτικών αποφάσεων και δράση
**	**	***

Εργαλειοθήκη

Σ' αυτή την ενότητα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα παρακάτω εργαλεία. Ο εκπαιδευτικός αποφασίζει αν μερικοί ή όλοι οι μαθητές χρειάζονται προετοιμασία για να δουλέψουν με τα εργαλεία.

- Έρευνα σε βιβλιοθήκες
- Έρευνα στο διαδίκτυο
- Διεξαγωγή συνεντεύξεων και ερευνών
- Ερμηνεία εικόνων
- Νοητικοί χάρτες
- Δημιουργία αφισών
- Διοργάνωση εκθέσεων
- Σχεδιασμό/διεξαγωγή παρουσιάσεων
- Προετοιμασία διαφανειών ή προβολής PowerPoint
- Συγγραφή άρθρων σε εφημερίδα
- Παραστάσεις
- Διεξαγωγή συζητήσεων

Ενότητα 2: Ετερότητα και πλουραλισμός

Το σπίτι μου η Ευρώπη

Ποιά στοιχεία της Ευρώπης ενυπάρχουν στην καθημερινή ζωή των μαθητών;

Τίτλος μαθ/τος	Μαθησιακό στόχοι	Εργασίες μαθητών	Υλικά	Μέθοδοι
Μάθημα 1: Τι είναι η Ευρώπη;	Οι μαθητές ενεργοποιούν τις γνώσεις τους για την Ευρώπη και ανακαλύπτουν όσα γνωρίζουν για την ήπειρο.	Οι μαθητές εργάζονται με έναν χάρτη της Ευρώπης. Εντοπίζουν από πού κατάγονται, καταγράφουν τις πόλεις που γνωρίζουν, ποιες χώρες τους είναι οικείες, σημαίες και άλλα σημαντικά στοιχεία που γνωρίζουν ήδη, κ.λπ.	Φωτοτυπημένα αντίγραφα του χάρτη της Ευρώπης, εικόνες χωρών, μολύβια, κόλλα, ψαλίδι, άτλαντες, βιβλία, διαδίκτυο (αν υπάρχει δυνατότητα).	Ατομική και ομαδική εργασία, συζήτηση σε ολομέλεια.
Μάθημα 2: Είμαι στο σπίτι μου στην Ευρώπη (δημιουργία γεωφυσικού χάρτη I)	Οι μαθητές “παίζουν” την Ευρώπη στην αυλή του σχολείου. Αναπτύσσουν συναισθήματα απόστασης και εγγύτητας.	Οι μαθητές φτιάχνουν τον χάρτη της Ευρώπης στην αυλή του σχολείου. Ξεκινούν με τις χώρες και τα σύνορα. Εντοπίζουν από πού κατάγονται.	Αντίγραφα του χάρτη της Ευρώπης ως πρότυπα. Εικόνες χωρών, χρωματιστά χαρτιά, άτλαντες.	Εργασία σε ζευγάρια και σε ομάδες.
Μάθημα 3: Είμαι στο σπίτι μου στην Ευρώπη (δημιουργία γεωφυσικού χάρτη II)	Οι μαθητές συνειδητοποιούν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής ήπειρου. Αρχίζουν να κατανοούν την έννοια των χωρικών σχέσεων εντοπίζοντας καταρχήν τη δική τους χώρα καταγωγής.	Αφού σχεδιάσουν τα σύνορα και τις χώρες, συνεχίζουν με γεωφυσικά χαρακτηριστικά. Σχεδιάζουν ποτάμια, βουνά και άλλα σημαντικά στοιχεία του γεωφυσικού χάρτη. Στο τέλος, βγάζουν φωτογραφία τον γεωφυσικό χάρτη.	Αντίγραφα του χάρτη της Ευρώπης ως πρότυπα, μπλε υλικά για το σχεδιασμό των ποταμών (χαρτί, υφάσματα, κλπ.), χρωματιστά υλικά για το σχεδιασμό των βουνών και άλλων γεωγραφικών χαρακτηριστικών (χαρτί, υφάσματα, κλπ), άτλαντες, φωτογραφική μηχανή.	Εργασία σε ζευγάρια και σε ομάδες.
Μάθημα 4: Οι Ευρωπαίοι είναι διαφορετικοί και ίσοι	Σε ολομέλεια, οι μαθητές κατανοούν ότι η Ευρώπη διαθέτει μια ποικιλία χαρακτηριστικών. Σκέφτονται πάνω στα κοινά σημεία των Ευρωπαίων αλλά και στη διαφορετικότητά τους.	Οι μαθητές κοιτούν τη φωτογραφία του γεωφυσικού χάρτη. Ο εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση για τις ομοιότητες και διαφορές α) στο γεωγραφικό επίπεδο και β) στο κοινωνικό επίπεδο. Οι μαθητές συζητούν τις κοινωνικές διαφορές στην Ευρώπη και αναζητούν λύσεις με στόχο τον διάλογο και την αμοιβαία κατανόηση.	Φωτογραφία γεωφυσικού χάρτη, εικόνες χωρών, πίνακας, χαρτάκια.	Συζήτηση σε ολομέλεια, ομαδική εργασία.

Μάθημα 1

Τι είναι η Ευρώπη; Τι γνωρίζω για την Ευρώπη

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές ενεργοποιούν τις γνώσεις τους για την Ευρώπη και ανακαλύπτουν τι γνωρίζουν για την ήπειρο.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές εργάζονται με έναν χάρτη της Ευρώπης. Εντοπίζουν από πού κατάγονται, καταγράφουν τις πόλεις που γνωρίζουν, ποιες χώρες τους είναι οικείες, σημαίες και άλλα σημαντικά στοιχεία που ήδη τους είναι γνωστά, κ.λπ.
Υλικά	Φωτοτυπημένα αντίγραφα του χάρτη της Ευρώπης, εικόνες χωρών, μολύβια, κόλλα, ψαλίδι, άτλαντες, βιβλία, διαδίκτυο (αν υπάρχει δυνατότητα).
Μέθοδοι	Ατομική εργασία, συζήτηση σε ολομέλεια.

Περιγραφή του μαθήματος

Δίνεται στους μαθητές το αντίγραφο ενός κενού χάρτη της Ευρώπης (κατά προτίμηση σε μέγεθος χαρτιού A3). Οι μαθητές πρέπει να ενεργοποιήσουν τις γνώσεις που διαθέτουν για την Ευρώπη. Αρχίζουν να επεξεργάζονται τις διάφορες ερωτήσεις που παρατίθενται κάτω από τον χάρτη.

Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τις πληροφορίες που παρατίθενται στο φυλλάδιο για τους μαθητές (χώρες και πρωτεύουσες, σημαίες, ποταμοί, βουνά και γεωφυσικά χαρακτηριστικά). Οι μαθητές θα εργαστούν με αυτό το υλικό, αλλά μπορούν επίσης να συλλέξουν πληροφορίες από άλλες πηγές που πιθανόν είναι διαθέσιμες στην τάξη (διαδίκτυο, άτλαντες, βιβλία, κ.λπ.).

Οι ολοκληρωμένοι χάρτες της Ευρώπης αναρτούνται στον πίνακα.

Ως εργασία για το σπίτι, οι μαθητές επιλέγουν μια ευρωπαϊκή χώρα για περαιτέρω έρευνα. Συμπληρώνουν το “Πορτραίτο της χώρας” μέχρι το επόμενο μάθημα. Επίσης, βρίσκουν έναν συνεργάτη με τον οποίο θα εργαστούν στα επόμενα μαθήματα και που, κατά προτίμηση, έχει επιλέξει την γειτονική χώρα από τη δική τους.

Μάθημα 2

Είμαι στο σπίτι μου στην Ευρώπη (γεωφυσικός χάρτης I)

Τι γνωρίζω για την Ευρώπη

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές “παίζουν” την Ευρώπη στην αυλή του σχολείου. Αναπτύσσουν συναισθήματα απόστασης και εγγύτητας.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές σχεδιάζουν έναν χάρτη της Ευρώπης στην αυλή του σχολείου. Δουλεύουν σε ζευγάρια πάνω σε δύο χώρες στις οποίες έκαναν έρευνα. Αρχικά σχεδιάζουν τις χώρες και τα σύνορά τους. Ο καθένας τους δείχνει από πού προέρχεται.
Υλικά	Αντίγραφα του χάρτη της Ευρώπης ως πρότυπα. Εικόνες χωρών, χρωματιστά χαρτιά, άτλαντες.
Μέθοδοι	Εργασία σε ζευγάρια και σε ομάδες.

Επιπρόσθετες πληροφορίες

Ο όρος “γεωφυσικός χάρτης” χρησιμοποιείται με δυο διαφορετικές έννοιες. Πρώτον, ένας γεωφυσικός χάρτης από γεωγραφικής πλευράς είναι ένας χάρτης που παρουσιάζει γεωφυσικά χαρακτηριστικά όπως βουνά, ποτάμια, λίμνες, ωκεανούς και άλλα σταθερά γεωγραφικά στοιχεία. Δεύτερον, ως “φυσικός” χάρτης χρησιμοποιείται επίσης και στη γενετική, περιγράφοντας την ποσότητα DNA που χωρίζει δύο γονίδια και που μετριέται σε ζεύγη, σε αντίθεση με ένα γενετικό χάρτη.

Στο πλαίσιο της σειράς μαθημάτων για την Ευρώπη, ο όρος “γεωφυσικός χάρτης” χρησιμοποιείται με τη χαρτογραφική έννοια, αλλά επίσης και με μια πολύ ενεργή έννοια – αφού οι μαθητές “παίζουν” οι ίδιοι τους χάρτες. Μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορούν οι μαθητές του δημοτικού να κατανοήσουν τις δύσκολες έννοιες των χωρικών σχέσεων, την έννοια των συνόρων, το μήκος των ποταμών και το ύψος των βουνών. Επίσης διευκολύνει τους μαθητές να κατανοήσουν τις κοινωνικές όψεις της συμβίωσης στην ευρωπαϊκή ήπειρο. «Φτιάχνοντας» τις χώρες, και «παίζοντας» τους χάρτες, οι μαθητές μπορούν να αντιληφθούν τους γείτονές τους και να κατανοήσουν καλύτερα σύνορα και φραγμούς, όπως οι ξένες γλώσσες, οι κουλτούρες και άλλες διαφορές. Η έννοια της κατασκευής ενός γεωφυσικού χάρτη συνδέεται με πτυχές της μάθησης μέσα από την πράξη και την εμπειρία.

Περιγραφή του μαθήματος

Οι μαθητές εργάζονται σε ζευγάρια πάνω στις δύο χώρες για τις οποίες έχουν ήδη κάνει έρευνα (εργασία του μαθήματος 1). Φέρνουν στο μάθημα τα πορτραίτα των χωρών και όλες τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρώσει. Φέρνουν, επίσης, και τον χάρτη της Ευρώπης.

Όλη η τάξη συγκεντρώνεται στο προαύλιο του σχολείου. Ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί τους μαθητές στη δημιουργία ενός φυσικού χάρτη της Ευρώπης χρησιμοποιώντας τα διάφορα υλικά που διαθέτουν. Για κάθε χώρα συγκεντρώνονται δύο μαθητές. Ο/η εκπαιδευτικός θέτει το πλαίσιο του χάρτη ορίζοντας την περιοχή στην οποία οι μαθητές μπορούν να εργαστούν.

Κατόπιν, οι μαθητές καταγράφουν τα σύνορα των χωρών. Θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι οι χώρες είναι σωστά η μια δίπλα στην άλλη. Στη συνέχεια μπορούν να αναφέρουν τις πρωτεύουσες και τις σημαίες.

Έπειτα, ο κάθε μαθητής θα σταθεί στη χώρα του και θα αρχίσει έναν διάλογο με τον μαθητή της γειτονικής χώρας. Μπορούν να ανταλλάξουν πληροφορίες ο καθένας για τη χώρα του. Ενδέχεται να προκύψουν αόρατα εμπόδια, όπως οι διαφορετικές γλώσσες. Ως αποτέλεσμα του πορτραίτου της χώρας που έχουν συμπληρώσει οι μαθητές είναι πιθανόν να μπορούν να ανταλλάξουν με τους άλλους κάποιες λέξεις στη γλώσσα της χώρας “τους”. Ο υπόλοιπος διάλογος μπορεί να γίνει στη μητρική τους γλώσσα. Οι μαθητές πρέπει να προσπαθήσουν να κάνουν όσους περισσότερους διαλόγους μπορούν με τους συμμαθητές τους από τις γειτονικές χώρες.

Μάθημα 3

Είμαι στο σπίτι μου στην Ευρώπη (γεωφυσικός χάρτης II) Ποτάμια, βουνά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά στην Ευρώπη

Μαθησιακοί στόχοι	Οι μαθητές συνειδητοποιούν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής ηπείρου. Αρχίζουν να κατανοούν την έννοια των χωρικών σχέσεων αναλογιζόμενοι από πού προέρχονται.
Εργασίες μαθητών	Αφού σχεδιάσουν τα σύνορα και τις χώρες, συνεχίζουν με γεωφυσικά χαρακτηριστικά. Σχεδιάζουν ποτάμια, βουνά και άλλα σημαντικά στοιχεία του γεωφυσικού χάρτη. Στο τέλος, βγάζουν φωτογραφία τον γεωφυσικό χάρτη.
Υλικά	Αντίγραφα του χάρτη της Ευρώπης ως πρότυπα, μπλε υλικά για τον σχεδιασμό των ποταμών (χαρτί, υφάσματα, κ.λπ.), χρωματιστά υλικά για τον σχεδιασμό των βουνών και άλλων γεωγραφικών χαρακτηριστικών (χαρτί, υφάσματα, κλπ), άτλαντες, φωτογραφική μηχανή.
Μέθοδοι	Εργασία σε ζευγάρια και σε ομάδες.

Περιγραφή του μαθήματος

Αφού οριοθετήσουν τα σύνορα της χώρας και εντοπίσουν τις πρωτεύουσες και τις σημαίες, οι μαθητές συνεχίζουν να εργάζονται με τα ποτάμια και τη διαμόρφωση του εδάφους. Δεν θα απασχοληθούν στον ίδιο βαθμό όλοι οι μαθητές, καθώς δεν έχουν όλες οι χώρες μεγάλα ποτάμια και έντονα γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει με αυτούς τους μαθητές νέες ομάδες ή να τους αναθέσει να εργαστούν σε άλλες ομάδες.

Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν διάφορα υλικά, όπως υφάσματα, χαρτί, κ.λπ., για να αναπαραστήσουν τα ποτάμια και την διαμόρφωση τους εδάφους.

Οι μαθητές μπορούν επίσης να προσθέσουν και άλλα στοιχεία στον γεωφυσικό χάρτη, αλλά αυτό μπορεί να είναι προαιρετικό. Μπορούν οι μαθητές να αποφασίσουν αν θα το κάνουν αυτό ή όχι, πράγμα το οποίο εξαρτάται, επίσης, από τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει κατά την έρευνα τους (για φαγητά, διάσημους ανθρώπους, κλπ.).

Όταν ο γεωφυσικός χάρτης είναι έτοιμος, βγάζουμε φωτογραφίες. Ιδανικά, ο χάρτης θα πρέπει να φωτογραφηθεί δύο φορές – μία με τους μαθητές να στέκονται στις χώρες “τους” και μία χωρίς τους μαθητές, ώστε να φαίνονται καλύτερα όλα τα χαρακτηριστικά του εδάφους, τα ποτάμια, κ.λπ.

Μάθημα 4

Οι Ευρωπαίοι είναι διαφορετικοί και ίσοι

Τι έχουμε κοινό και τι όχι

Μαθησιακοί στόχοι	Σε ολομέλεια, οι μαθητές κατανοούν ότι η Ευρώπη διαθέτει μια ποικιλία χαρακτηριστικών. Σκέφτονται πάνω στα κοινά σημεία των Ευρωπαίων αλλά και στη διαφορετικότητά τους.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές κοιτούν τη φωτογραφία του γεωφυσικού χάρτη. Ο εκπαιδευτικός προκαλεί συζήτηση για τις ομοιότητες και τις διαφορές α) στο γεωγραφικό επίπεδο και β) στο κοινωνικό επίπεδο. Οι μαθητές συζητούν τις κοινωνικές διαφορές στην Ευρώπη και αναζητούν λύσεις με στόχο τον διάλογο και την αμοιβαία κατανόηση.
Υλικά	Φωτογραφία γεωφυσικού χάρτη, εικόνες χωρών, πίνακας, χαρτάκια.
Μέθοδοι	Συζήτηση σε ολομέλεια, ομαδική εργασία.

Περιγραφή του μαθήματος

Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τις φωτογραφίες του γεωφυσικού χάρτη. Οι μαθητές πρέπει να κοιτάζουν τις φωτογραφίες και να σκεφτούν τις διαφορές και τις ομοιότητες στους χάρτες. Πρέπει να προσπαθήσουν να απαντήσουν ερωτήσεις όπως:

- Ποια μέρη της Ευρώπης έχουν ψηλά βουνά;
- Πού είναι οι μεγαλύτεροι ποταμοί;
- Ποιες χώρες έχουν παρόμοια γεωγραφικά χαρακτηριστικά;
- Σε ποιες χώρες οι άνθρωποι μιλούν την ίδια γλώσσα;
- Ποιες χώρες μοιράζονται μια θάλασσα;

Χρησιμοποιούν το πορτραίτο της χώρας τους για να συγκεντρώσουν πληροφορίες. Παρουσιάζουν τη χώρα τους υπό τη μορφή παρουσίασης ή παράστασης.

Ως δεύτερο βήμα, ο/η εκπαιδευτικός εισαγάγει ένα νέο σύνολο ερωτήσεων για να ξεκινήσει μια νέα συζήτηση. Εκτός από τις γεωγραφικές ομοιότητες και διαφορές υπάρχουν και άλλες διαφορές στην Ευρώπη, όπως οι κοινωνικές διαφορές ή φαινόμενα όπως η προκατάληψη. Ο/η εκπαιδευτικός παρακινεί τους μαθητές να εκφράσουν τις σκέψεις τους για τις κοινωνικές διαφορές στην Ευρώπη θέτοντας ερωτήσεις όπως:

- Υπάρχουν πλούσιες και φτωχές χώρες στην Ευρώπη; Ποιες είναι πλούσιες; Ποιες είναι φτωχές;
- Είναι η ζωή πιο δύσκολη σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες από κάποιες άλλες; Γιατί;
- Γιατί πολλοί άνθρωποι αφήνουν τη χώρα τους για να ζήσουν κάπου αλλού; Ποιοι είναι οι λόγοι;

Μετά από τη συζήτηση για αυτές τις μη γεωγραφικές διαφορές και ομοιότητες, οι μαθητές μπορούν να καθίσουν σε ομάδες των τεσσάρων για να σκεφτούν πώς μπορεί να δημιουργηθεί ένα κλίμα κατανόησης χωρίς να απορρίψουν τις εθνικές ταυτότητες, ενισχύοντας έτσι τον διαπολιτισμικό διάλογο. Γράφουν τις ιδέες τους σε μικρά χαρτιά και τις παρουσιάζουν στην τάξη. Στη συνέχεια, κολλάνε τα χαρτάκια δίπλα στις φωτογραφίες του γεωφυσικού χάρτη (αυτό βοηθά στην οπτική αποτύπωση).